

XORIJIY TILDA MUSTAQIL FIKRLASHDA TARG‘IBOT VOSITASINING VAZIFALARI VA O‘RNI

Rakhmonova Dilnoza Toshmirzaevna

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti,
Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport kafedrasida katta o‘qituvchisi*

E-mail: drahmonova071@gmail.com

0009-0004-9571-4352

Rezyume: Ushbu maqolada hozirgi globallashuv davrida ma'naviy hayot va mafkuraviy jarayonlarning asosiy mayl (tendensiya)lari, targ'ibot va tashviqot fenomenlariga zamona kiritayotgan o'zgartish (korrektiva)lar, tobora xatarli tus olib borayotgan ma'naviy va g'oyaviy tahdidlar, ularga qarshi kurashda mustaqil fikrni o'rni, targ'ibot va tashviqot kabi sub'ektiv omillarning ahamiyati, targ'ibot va tashviqotni zamon talablari darajasida tashkil etish usul va vositalari ilmiy falsafiy jihatdan xorijiy tilda tahlil qilinadi.

Резюме: В данной статье рассмотрены основные тенденции духовной жизни и идеологических процессов в период глобализации, с научной и философской точки зрения рассмотрены изменения (коррективы), вносящие современность в пропагандистские явления, возрастание опасных духовных и идеологических угроз, значение таких субъективных факторов, как пропаганда, а также методы и средства организации пропаганды на уровне современных требований.

Resume: In this article, the main tendencies of spiritual life and ideological processes in the current globalization period, the changes (correctives) that bring modernity to propaganda and propaganda phenomena, the increasingly dangerous spiritual and ideological threats, and independent thought in the fight against them. place, the importance of subjective factors such as propaganda and propaganda, the methods and means of organizing propaganda and propaganda at the level of contemporary requirements are analyzed from a scientific and philosophical point of view.

Kalit so‘zlar: globallashuv, ma'naviyat, ong, tafakkur, geosiyosat, mafkura, ma'naviy va g'oyaviy tahdid, informasion xuruj, diniy ekstremizm, vayronkorlik, buzg'unchilik, axloqsizlik, ommaviy madaniyat, zamonaviy texnologiya, targ'ibot va tashviqot, psixologik xavfsizlik, nonkonformizm, konformizm, mustaqil fikrlash, shaxsiy fikr.

Ключевые слова: глобализация, духовность, сознания, мышления, геополитика, идеология, духовно-идеологическая угроза, информационная атака, религиозный экстремизм, деструкция, вандализм, безнравственность, массовая

культура, современные технологии, пропаганда и агитация, психологическая безопасность, нонконформизм. конформизм, независимое мышление, личное мнение.

Key words: globalization, spirituality, consciousness, thinking, geopolitics, ideology, spiritual and ideological threat, information attack, religious extremism, destruction, vandalism, immorality, mass culture, modern technology, propaganda and propaganda, psychological security, non-conformism, conformism, independent thinking, personal opinion.

KIRISH:

Hozirgi davrning-globallashtirish davrining muhim xususiyatlaridan biri- insonlarning ongi va qalbi uchun kurash maydonining o'zgarayotganidir. Endi qonli urushlar, harbiy istilolar, iqtisodiy iskanjaga olishlar o'rniga tobora ko'proq mafkuraviy vositalar va ma'naviy qurollar ishlatilmoqda. Odamlarning tafakkuri, ongi, dunyoqarashini egallashga urinish tobora ko'proq ma'naviyat maydonida yuz bermoqda. Boshqa hudud va halqlarni o'ziga qaram qilish uchun ochiq ko'rish va sezish qiyin bo'lgan usul va vositalar, xususan g'oyaviy tazyiq, ma'naviy buzg'unchilik uslublari qo'llanilmoqda. Odamlarning ma'naviy hayotini egallagan, ongi va ong osti qatlamlariga kirib borgan mafkura g'oyaviy kurashda g'olib kelishi ayon bo'ldi. Binobarin, geosiyosatda u yoki bu kuchning qo'li ustun kelishi tobora mafkura va ma'naviyat sohasiga bog'liq bo'lib qolmoqda.

Yuqoridagilarning barchasi bugungi kunda mafkuraviy dunyoning o'ziga xosligini ifodalaydi va o'z navbatida xalqimizning, ayniqsa yoshlarimizning mafkuraviy daxlsizligi, turli taxdidlarga bardoshlilikini oshirish masalasini globallashtiradi. Shu o'rinda ta'kidlash joizki, mustaqil fikrga ega bo'lishlik ma'naviy tahdidlarga nisbatan qarshi targ'ibotning eng samarali vositalaridan biri sifatida maydonga chiqishi mumkin. Demak biz yoshlarimizni eng avvalo psixologik xavfsizligini ta'minlashimiz darkor. Ilmiy manbalarda psixologik xavfsizlik-bu odamlarning ruhan, o'z iroda kuchi (mustaqil fikr) bilan turli ma'lumotlarga tayangan xurujlarga berilmaslikka tayyorlik xolati yoki shunga bog'liq jarayonni nazarda tutadi. Biz kattalar, ma'rifatchilar va mutaxassislar bu xolatning insondagi qaysi sifatlar va ruhiy kechinmalar bilan bog'liq ekanligini bilishimiz lozim, albatta. Aslini olganda, aynan biz, kattalar, murabbiylar ko'p holatlarda bolalarni - go'dakligidan, yoshlarni - o'spirinligidan faqat taqlid qilishga, aytilgandan chetga chiqmaslikka o'rgatamiz. Shu taxlit ularni irodasiz, qat'iyatsiz, o'ziga ishonchsiz qilib qo'yganimizni bilmay qolamiz. Bunday yoshlar xarakterlariga qarab, mustaqil fikrning yo'qligi tufayli, nochorligi va irodasizligi uchun ba'zan tanbeh va jazoga ham qoladi.

Yana bir bor ta'kidlash lozimki, mustaqil fikrlash – bu shaxsning kundalik hayotda ro'y berayotgan voqea-xodisalarning mohiyatini, ularning sirlarini aniqlash, tahlil qilish va ajrata olishga bo'lgan ichki qobiliyati, ruhiy tayyorligidir. Shunday psixologik xolatgina odamni o'ylashga, mushohada yuritishga, fikrlashga undaydi. Bu o'rinda Uolter

Lippmanning fikrini eslatish o‘rinli bo‘lsa kerak. Bu mashxur psixolog: «Hamma bir xil fikr yuritgan erda, hech kim ko‘p o‘ylamaydi», deb ta’kidlagan edi. Demak, aslini olib qaraganda, biz o‘z madaniyatimiz va bizni o‘rab turgan ijtimoiy borliqning hosilasi ekanmiz, vaziyatlarga bog‘liqmiz va boshqalarning bizga ko‘rsatayotgan ta’sirlari komida bo‘lamiz.

Ayrim yoshlarning jaholat va diniy aqidaparastlikka berilishi, o‘zi to‘la anglamagan xolda turli xil buzg‘unchi g‘oya va da’vatlariga qo‘shilib ketishi, terrorizmning manfur xarakteriga, jinoyatga sabab bo‘lgan ko‘plab voqealarga bosh qo‘shishi aynan shunday vaziyat xukmida amalga oshganligi ma’lum. Shuning uchun asosiy vazifa – har bir odamni, u vaziyatdan ham ko‘ra o‘zining shaxsiy dunyoqarashi va e’tiqodini, sog‘lom qarashlarini u yoki bu tahdidli va tahlikali yoki konfliktli vaziyatlarga qarshi qo‘ya oladigan qilib tarbiyalash kerak.

XULOSA

Demak, shaxsiy fikr katta ahamiyatga ega. Odamlarning turli ijtimoiy vaziyatlarda o‘zlarini turlicha tutishlari, aslida ularning turlicha o‘ylashlaridan kelib chiqadi, o‘ylash, fikrlash, sovuq mulohaza yuritish san’ati milliy mafkura tarbiyasida biz kattalarga qo‘l keladigan pedagogik vositadir. Demak, pozitiv tafakkur, ijobiy fikrlash – yaxshi oqibatlarga, ijobiy natijalarga olib keladi. Agar biz farzandlarimizga, yoshlarimizga “O‘z yurtiingning erkin fuqarosi bo‘l! O‘z taqdiringning o‘zing egasi bo‘l! Sen shunga munosibsan!” desak, uning ham fikri, ham xulqi shu zaylga tushadi. Xulosa shuki, hozirgi davrda har birimiz ma’naviy taxdidlarga nisbatan loqaydlik, beparvolik va beg‘amlilik illatidan xalos bo‘lishimiz, har bir fuqaro yurtimizda, jahonda sodir bo‘layotgan har qanday voqea, hodisa, jarayonlar menga, mening taqdirimga bevosita daxldor deb hisoblamog‘i darkor. Shu bois hozirgi o‘ta murakkab bir zamonda xalqaro maydonda sodir bo‘layotgan jarayonlarning tub mohiyatiga etib borish, ular haqida xolis va mustaqil fikrga ega bo‘lish bugungi kun ma’naviy targ‘ibotining eng dolzarb vazifasi, desak, hech qanday xato bo‘lmaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati.

1. Toshmirzayevna R. D. *BORROWING WORDS: ORAL AND WRITTEN BORROWINGS* //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2023. – T. 11. – №. 12. – C. 760-763.
2. Rahmonova, D. T. "NOFILOLOG TA'LIM YO 'NALISHI TALABALARINING KOMMUNIKATIV KOMPETENTSIYALARINI SHAKLLANTIRISHDA ILG 'OR PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING O 'RNI VA ULARNING TURLARI." *AGROBIOTEXNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI* (2022): 1177-1179.
3. Axtamovna, Narzullayeva Zarina, Kamolova Iqbol Adhamovna, and Rahmonova Dilnoza Toshmirzayevna. "THE KNOWLEDGE AND EXPERIENCE OF THE TEACHER IN PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL SPHERE." *European Journal of Interdisciplinary Research and Development* 2 (2022): 7-11.